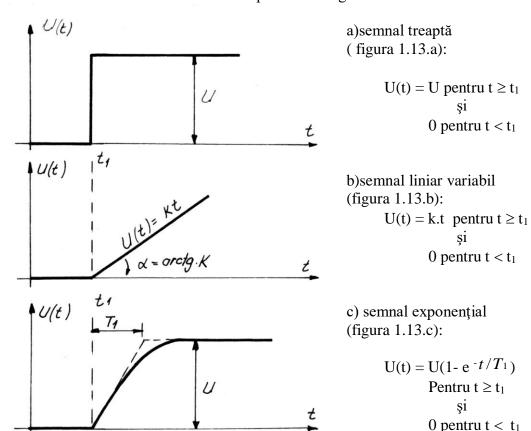
1.4 SEMNALE ELEMENTARE

În aplicații se întâlnesc o mare varietate de forme de impulsuri dar care în marea lor majoritate pot fi aproximate prin sume algebrice de semnale elementare. În general semnalele reale pot fii afectate de o serie de distorsiuni, fie produse de către circuitul prin care trece semnalul, fie sunt afectate de canalele de transmisie a semnalului. Un semnal poate fi transmis printr-o multitudine de canale de trasmisie, cum ar fii: fire electrice răsucite, cablu coaxial, fibre optice, cablaj imprimat, unde audio- video sau de altă frecvență. În urma distorsiunilor semnalului rezultat acesta poate sa difere mai mult sau mai puțin de semnalul inițial. Ceea ce este particular la circuitele numerice constă în faptul că indiferent de natura distorsiunilor semnalul de intrare cît și cel de ieșire sunt permanent comparate cu o referință. În principiu referința este o tensiune(curent) de o valoare constantă. Orice circuit numeric(digital) compară semnalul de intrare cu tensiunea de referință, care în mod frecvent se numește tensiune de prag și se notează cu V_T. Dacă semnalul de la intrarea circuitului este mai mic decât tensiunea de prag atunci acesta este interpretat ca nivel de tensiune scăzut, notat cu V_L(Low), în caz contrar este interpretat ca nivel de tensiune ridicat, notat cu V_H(High). Acest mod de interpretare din punct de vedere formal se exprima sub forma a două valori logice. În general lui V_L i se atribuie valoarea logică "0", iar lui V_H valoarea logică "1". Cele doua valori se numesc valori binare, care sunt interpretate prin aritmetica binară. Rezultă că toate sistemele binare (calculatare, laptopurile, tabletele, telefoane mobile, televiziunea numerică, trasmisiunile numerice pe cablu, fibre optice, satelit, aparatura electronică numerică și multe altele) se bazează pe circuite numerice. Marele avantaj al circuitelor numerice constă în faptul că oricât de distorsionat este semnalul aplicat la intrare acesta poate fi recunoscut și prelucrat dacă indeplinește o singură condiție și anume să poată fii comparat cu tensiunea de prag. Un alt avantaj al circuitelor numerice îl reprezintă faptul că numărul de tipuri de circuite este extrem de redus si anume cele ce generează cele sase funcții de bază: NU, DA, SI, SAU, SI-NU, SAU-NU. Acest lucru determină o reducere semnificativă a prețurilor de fabricație. În general marea majoritate a fenomenelor ce ne înconjoară sunt de natură analogică, reprodusă mai fidel de electronica analogică. Dar avantajele prezentate mai sus(și nu sunt singure) ale electronicii numerice face ca azi o bună parte a electronicii să fie de tip numeric, reprezentate prin circuitele numerice. Astfel orice sistem digital este constituit din circuite numerice(digitale), care printr-un mod adecvat de interconectare să permită constituirea celor mai complexe și inteligente aparate. În doar 50 de ani s-a trecut de la era mecanicistă la o socetate ce se bazează tot mai mult pe aparatură inteligentă ce a permis omenirii performanțe științifice greu de prevăzut cu ceva anii în urmă și greu de anticipat ce va rezerva viitorul.

Cele mai utilizate semnale de bază se prezintă în figura 1.13

Figura 1.13

De multe ori un semnal oarecare poate fi compus din unul sau mai multe semnale elementare În figura 1.14 se prezintă un impuls reprezentat ca sumă de două semnale treaptă, unde semnalul rezultat este alcătuit din însumarea unui semnal treaptă pozitiv , de amplitudine U, aplicat la momentul t=0 și un semnal treaptă negativ, de amplitudine -U, aplicat la momentul t_1 . În acest sens se poate face o analiză a comportării circuitului la două semnale relativ simple. Trebuie făcută observația că analiza se va efectua în timp. Semnalul rezultat este descris de relația de mai jos:

$$U(t) = U_1(t-t_1) + U_2(t-t_2) = U(t-t_1) - U(t-t_2)$$

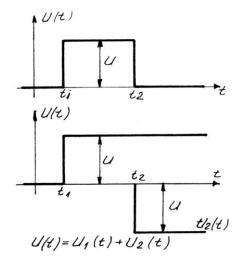
Semnalul din figura 1.15 se poate exprima ca sumă de patru semnale liniar variabile aplicate la momente de timp diferite:

$$U \ (\ t\) = U_1(\ t\text{-}t_1) + U_2\ (\ t\text{-}t_2) + U_3(\ t\text{-}t_3) + U_4\ (\ t\text{-}t_4) = k_1(t\ -t_1)\text{-}\ k_1(t\text{-}\ t_2) - k_2(t\text{-}\ t_3) + k_2(t\text{-}\ t_4)$$

În figura 1.16 semnalul este exprimat ca sumă a două semnale exponențial:

$$U(t) = U_1(t-t_1) + U_2(t-t_2) = U(1-e^{-(t-t_1)/T_1}) - U(1-e^{-(t-t_2)/T_2})$$

Iar semnalul din figura 1.17 se poate reconstituii din două semnale liniar variabile și un semnal exponențial (U_3):

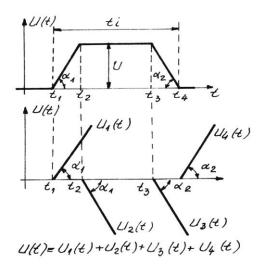
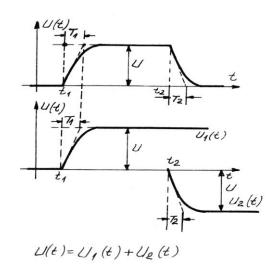
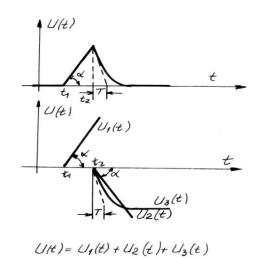

Figura1.14

Figura 1.15

$$U(t) = U_1(t-t_1) + U_2(t-t_2) + U_3(t-t_2) = k(t-t_1) - k(.t-t_2) - U(1-e^{-(t-t_2)/T})$$

Fiecare din semnalele elementare acționează din momentul conectării: t_1 , t_2 , ş.a.m.d. până la $t=\infty$.

2.2 METODA INTEGRO-DIFERENȚIALĂ. RĂSPUNSUL CIRCUITELOR LINIARE CU O SINGURA CONSTANTA DE TIMP

În studiul multor circuite digitale se întâlnesc procese tranzitorii descrise de o ecuație diferențială de ordinul întâi:

$$\tau \frac{dx(t)}{dt} + x(t) = z(t) \tag{2.1}$$

unde: x(t) - este funcția de timp căutată (tensiune sau curent)

τ – constanta de timp a circuitului

z(t) – tensiunea (sau curentul) sursei exterioare (semnal treapta)

Prin astfel de ecuații se descriu procesele tranzitorii dintr-un circuit, care conține alături de rezistențe și surse exterioare și un element reactiv; capacitate sau inductanță.

Soluția generală a ecuației diferențiale din relația (2.1) poate fi reprezentată sub forma:

$$x(t) = x_1(t) + x_2(t) (2.2)$$

unde:

 $x_1(t)$ - este o soluție particulară a ecuației diferențiale

 $x_2(t)$ - soluția generală a ecuației omogene diferențiale prezentată în relația (2.3)

$$\tau \frac{dx_2(t)}{dt} + x_2(t) = 0 {(2.3)}$$

După cum se știe răspunsul ecuației omogene diferențiale este dat mai jos

$$x_2(t) = Ae^{pt}$$

unde A este o constantă arbitrară, iar p este rădăcina ecuației caracteristice:

p + 1 = 0: rezultă că :
$$p = -\frac{1}{\tau}$$

prin urmare: $x_2(t) = A.e^{-\frac{t}{\tau}}$

și conform relației (2.10) soluția generală a ecuației diferențiale devine:

$$x(t) = x_1(t) + A.e^{-t/\tau}$$
(2.4)

Caracterul soluției particulare x (t) depinde de caracterul semnalului extern. Când semnalul extern este un semnal treaptă rezultă că:

$$x(t) = z_0 = const$$
; pentru $t \ge 0$

Deci soluția particulară $x_1(t)$ va fi de asemenea o constantă. Dacă în relația (2.3) se pune $t = \infty$ se obține:

$$x(\infty) = x_1$$

adică x, est egal cu valoarea funcției căutate în regim staționar.

Luând în considerare relația (2.4) relația (2.3) ia forma:

$$\mathbf{x}(\mathbf{t}) = \mathbf{x}(\infty) + A \cdot e^{-t/\tau} \tag{2.5}$$

Făcând pe t=0 se obține:

$$A = x(0) - x(\infty)$$

Înlocuind pe A din relația (2.5), expresia generală a răspunsului va fi:

$$x(t) = x(\infty) + \left[x(0) - x(\infty)\right] e^{-t/\tau}$$
(2.6)

Astfel, dacă într-un circuit de ordinul întâi acționează doar surse de tensiune continue (sau curent) se poate scrie expresia x(t) pentru orice tensiune sau curent tranzitoriu din circuit conform cu relația (2.6), determinând în prealabil valoarea inițială x(0) și cea staționară $x(\infty)$ și constanta de timp a circuitului.

Cu ajutorul, relației (2.14) se poate determina intervalul de timp t de la t_2 la t_1 în cursul căruia funcția ce variază exponențial, crește de la valoarea $x(t_1)$ la x (t_2).

Conform cu (2.14)

$$\mathbf{x}(\mathbf{t}_1) = \mathbf{x}(\infty) - \left[\mathbf{x}(\infty) - \mathbf{x}(0)\right] e^{-\frac{t_1}{\tau}}$$

de unde:

$$t_1 = \tau \ln \frac{x(\infty) - x(0)}{x(\infty) - x(t_1)}$$

și analog

$$t_2 = \tau \ln \frac{x(\infty) - x(0)}{x(\infty) - x(t_2)}$$

Rezultă intervalul de timp, sau timpul de tranziție dintre cele două momente de timp t de la t_2 la t_1 :

$$t = t_2 - t_1 = \tau \ln \frac{x(\infty) - x(t_1)}{x(\infty) - x(t_2)}$$
(2.7)

Această relație va fi des utilizată la determinarea duratei impulsurilor, a fronturilor și a diverselor intervale de timp.

Integrala duhamel. Calculul răspunsului unui circuit electric la un impulstreaptă

Impulsul-treaptă aplicat la intrarea circuitului poate fi un curent sau o tensiune. Răspunsul circuitului, de asemenea, poate fi un curent sau o tensiune. În funcție de natura electrică a semnalelor de intrare și ieșire se pot defini următoarele funcții caracteristice ale circuitului:

1. "Admitanță indicială": răspunsul de curent la un impuls-treaptă unitar de tensiune. Dacă saltul de tensiune și răspunsul de curent se referă la un același ochi, admitanța

indicială este de intrare. Dacă saltul de tensiune se aplică în ochiul m iar răspunsul de curent se determină în achiul k, atunci se defineste admitanta indicială între ochiul m si k.

- 2. "impedanța indicială": răspunsul de tensiune la un impuls-treaptă unitar de curent. Se definește, analog ca mai sus, impedanța indicială de intrare și de transfer.
- 3. "Factor de transfer indicial pentru tensiune" (curent): răspunsul de tensiune (curent) al circuitului la un impuls-treaptă unitar de tensiune (curent).

Funcțiile definite mai sus se numesc "funcții indiciale" ale circuitului și se notează în general, cu A (t); ele caracterizează proprietățile circuitului în cazul metodei integralei Duhamel.

Dacă se cunoaște funcția indicială a unui circuit, integrala Duhamel permite să se calculeze răspunsul circuitului la un semnal având o formă oarecare.În cele ce urmează vor fi folosite următoarele notații:

- a) a(t) semnalul (curent sau tensiune) aplicat la intrarea circuitului
- b) a(0)- valoarea semnalului aplicat la intrare înmomentul t=0
- c) f(t) răspunsul circuitului (curent sau tensiune).

Cu aceste notații, integrala Duhamel se poate calcula cu una din următoarele expresii:

$$f(t) = a(0).A(t) + \int_{0}^{t} \left(\frac{da}{dt}\right)_{|t=\tau} .A(t-\tau)d\tau$$

$$f(t) = a(0).A(t) + \int_{0}^{\tau} \left(\frac{da}{dt}\right)_{|t=t-\tau} .A(\tau)d\tau$$

$$f(t) = a(t).A(0) = \int_{0}^{t} \left(\frac{dA}{dt}\right)_{|t=\tau} .a(t-\tau)d\tau$$

$$f(t) = a(t).A(0) + \int_{0}^{t} \left(\frac{dA}{dt}\right)_{|t=t-\tau} .a(\tau)d\tau$$

$$(2.8)$$

Metoda de determinare a răspunsului unui circuit cu ajutorul integralei Duhamel cuprinde următoarele etape:

- 1. se determină expresia funcției indiciale;
- 2. se determină termenii care intervin în una dintre relațiile (2.8) de exemplu, în relația (2.16a) trebuie cunoscuți termenii a(0) și $\left(\frac{da}{dt}\right)$;
- 3. se calculează integrala Duhamel.

În continuare spre a sugera modul de analiză a circuitelor pentru impulsuri se vor da câteva exemple reprezentative. Exemplele alese contituie totodată și o cale de verificare a cunoștințelor prezentate în acest capitol.

2.3.2. Calculul răspunsului unui RC trece-jos la un semnal liniar variabil.

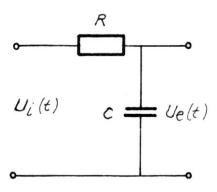
Exemplul 2.1. Să se determine analitic și să se reprezinte grafic răspunsul de tensiune ale circuitului din figur 2.1 la a cărui intrare se aplică o tensiune liniar variabilă:

Semnalul de la intrare are expresia:

$$u_i(t) = 0$$
 pentru $t < 0$

$$u_i(t) = k.t$$
 pentru $t \ge 0$

și este reprezentat grafic în figura 2.2

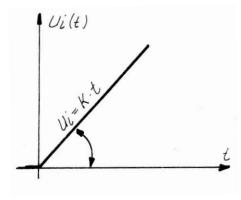

Figura 2.1

Figura 2.2

Pentru determinarea analitică a răspunsului se va utiliza una din integralele Duhamel, fie:

$$u_i(t) = u_i(0).A(t) + \int_0^t \left(\frac{du_i(t)}{dt}\right)_{|t=\tau} .A(t-\tau)d\tau$$

Ca funcție indicială se va utiliza, în acest exemplu, factorul de transfer indicial pentru tensiune. Se amintește că funcția inicială se determină pentru un semnal treaptă unitar, Pentru determinarea funcției indiciale se scrie tensiunea de ieșire a circuitului:

$$u_e = u_c = \frac{1}{C} \int i dt$$
 sau $i = C \frac{du_e}{dt}$

Tensiunea de intrare a circuitului este:

$$u_i = u_R + u_C = R.i + u_e$$

unde:
$$i = C \frac{du_e}{dt} i$$

$$u_i = R.C \frac{du_e(t)}{dt} + u_e(t)$$
 (o ecuație diferențială); pentru $t \ge 0$, și $u_i = U$

Tinând seama de relația (2.14) și de valorile inițiale și staționare ale semnalului $u_{_{\varrho}}(0)=0;\ u_{_{\varrho}}(\infty)=U$

Se adoptă valoarea unitară pentru determinarea funcției indiciale. Se obține:

$$u_e(t) = u_e(\infty) + [u_e(0) - u_e(\infty)]e^{-\frac{t}{RC}}$$
, pentru $u_i = 1$

tensiunea de ieșire la un semnal treaptă unitar(U=1) devine:

$$u_e(t) = 1 - e^{-\frac{t}{RC}}$$

unde funcția indicială este:

$$A(t) = \frac{u_e(t)}{u_i(t)} = 1 - e^{-t/RC}$$
 (2.9)

Cunoscând funcția indicială și determinând mai jos termenii din integrala Duhamel utilizată,

$$A(t) = 1 - e^{-t/RC}$$

$$A(t - \tau) = 1 - e^{-\frac{t - \tau}{RC}}$$

$$\frac{du_i(t)}{dt_{|t=\tau}} = k$$

se obține răspunsul circuitului în acest caz este:

$$f(t) = u_e(t) = \int_0^t k(1 - e^{-\frac{t - \tau}{RC}}) d\tau = k \left[t - RC(2 - e^{-\frac{t}{RC}}) \right]$$
 (2.10)

Relația 2.17 reprezintă funcția indicială de transfer pentru circuitul RC trece-jos indiferent de semnalul aplicat la intrare și reprezintă o caracteristică a circuitului RC trece-jos.

Reprezentarea grafică a răspunsului circuitului se prezintă în figura 2.3, fiind un semnal ce crește exponențial la infinit, paralel cu semnalul de intrare, deplasat pe axa timpului cu mărimea kRC.

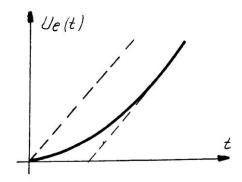

Figura 2.3

Exemplul 2.2 Să se determine analitic și să se reprezinte grafic răspunsul de tensiune a circuitului RC trece - sus din figura 2.4 la intrarea căruia se aplică o tensiune liniar variabilă reprezentată în figura 2.5.

Pentru determinarea analitică a răspunsului se va utiliza următoarea integrală Duhamel:

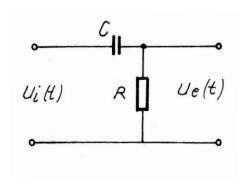
$$u_i(t) = u_i(0).A(t) + \int_0^t \left(\frac{du_i(t)}{dt}\right)_{|t=\tau}.A(t-\tau)d\tau$$

Ca funcție indicială se va folosi factorul de transfer indicial pentru tensiune.

Tensiunea la bornele de ieşire ale circuitelor este:

$$u_{e}(t) = R.i$$

Tensiunea la intrarea circuitului mai poate fi scrisă:

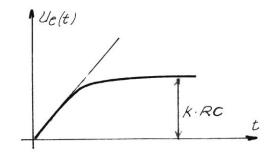

Figura 2.4

Figura 2.5

$$u_i(t) = u_c + u_R = \frac{1}{C} \int_0^t idt + u_e(t)$$

Prin diferențierea și înlocuirea curentului i se obține:

$$\frac{u_e(t)}{RC} + \frac{du_e(t)}{dt} = 0$$

unde în urma rezolvării ecuației diferențiale omogene, se obține:

$$u_e(t) = e^{-\frac{t}{RC}}$$

considerând semnalul de la intrare ca un semnal treaptă unitar.

Funcția indicială,. pentru un semnal treaptă unitar de tensiune este:

$$A(t) = \frac{u_e(t)}{u_i(t)} = e^{-\frac{t}{RC}}$$

Termenii din ecuația Duhamel sunt în cest caz:

$$u_i(0) = 0$$

$$\frac{du_i(t)}{dt_{|t=\tau}} = k$$

$$A(t) = e^{-\frac{t}{RC}}$$

$$A(t-\tau) = e^{-\frac{t-\tau}{RC}}$$

Şi înlocuiți în expresia integralei Duhamel, se obține răspunsul circuitului RC.

$$u_{e}(t) = K \int_{0}^{t} e^{-\frac{t-\tau}{RC}} d\tau = kRC(1 - e^{-\frac{t}{RC}}) = U_{R}$$
 (2.11)

Reprezentarea grafică a răspunsului este dată în figura 2.5. Se constată că răspunsul este un semnal exponențial ce tinde la infinit la o mărime constantă cu amplitudinea egală cu kRC.

Exemplul 2.3. Se cere determinarea răspunsul circuitelor RC trece-jos din figura2.1 și a circuitului RC trece- sus din figura 2.4 la bornele căruia se aplică un semnal reprezentat în figura 2.6.

Expresia pentru semnalul de la intrare este:

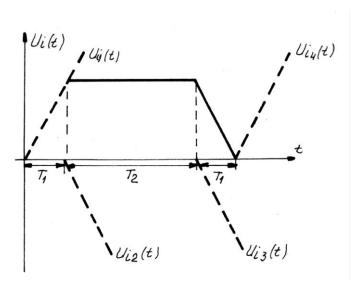

Figura 2.6

$$u_{i}(t) = \begin{cases} 0; & pentru \ t \langle 0 \\ \frac{U}{T}; & pentru \ 0 \leq t \langle T_{1} \\ U; & pentru \ T_{1} \leq t \langle T_{1} + T_{2} \\ -\frac{U}{T_{1}}; & pentru \ T_{1} + T_{2} \leq t \langle T_{1} + T_{2} + T_{1} \\ 0; & pentru \ t \rangle T_{1} + T_{2} + T_{1} \end{cases}$$

Semnalul de la intrare se poate descompune în patru semnale liniar variabile ca în figura 2.6, unde semnalele liniar variabile sunt reprezentate prin linii punctate.

În acest sens semnalul de la intrare se poate compune din patru semnale liniar variabile ce se aplică la momente diferite specificate în figură:

$$u_i(t) = u_{i_1}(t) + u_{i_2}(t - T_1) + u_{i_3}(t - T_1 - T_2) + u_{i_4}(t - 2T_1 - T_2)$$

Răspunsul circuitului RC trece-jos la un semnal de intrare liniar variabil este exprimat prin relația (2.18) și pentru circuitul RC trece-sus prin relația (2.19).

În acest sens răspunsul celor două circuite, pe intervalele de timp succesive este.

a) Răspunsul circuitului RC trece-sus va fi pentru intervalul: $0 \le t < T_1$

$$u_R(t) = \frac{U}{T_1} .RC(1 - e^{-\frac{t}{RC}})$$

Răspunsul circuitului RC trece-jos va fi pentru intervalul: $0 \le t < T_1$

$$u_c(t) = \frac{U}{T_1} \left[t - TC(1 - e^{-\frac{t}{RC}}) \right]$$

b) pentru $t = T_1 = RC = 100 \mu s$ se obține:

$$u_R(T_1) = \frac{U}{T_1}.RC(1 - e^{-\frac{T_1}{RC}}) = U(1 - e^{-1}) = U(1 - 0.37) = 0.63U = h1$$

$$uc(T_1) = 1 = \frac{U}{T_1} \left[T_1 - RC(1 - e^{-\frac{T_1}{RC}}) \right] = U[1 - (1 - e^{-1})] = 0,37U = l1$$

c)pentru $T_1 \le t \langle T_1 + T_2 \rangle$, semnalul de la intrare este compus din două componente:

$$u_1(t) = u_{i_1}(t) - u_{i_2}(t - T_1)$$

Răspunsul circuitului RC trece-sus va fi pentru intervalul: $0 \le t < T_1 + T_2$

$$u_{R}(t) = \frac{U}{T_{1}}RC(1 - e^{-\frac{t}{RC}}) - \frac{U}{T_{1}}RC(1 - e^{-\frac{t-T_{1}}{RC}}) = \frac{U}{T_{1}}RC(1 - e^{-\frac{T_{1}}{RC}}) \cdot e^{-\frac{t-T_{1}}{RC}} = h_{1}e^{-\frac{t-T_{1}}{RC}}$$

Răspunsul circuitului RC trece-jos va fi pentru intervalul: $0 \le t < T_1 + T_2$

$$uc(t) = \frac{U}{T_1} \left[t - TRc(1 - e^{-\frac{t}{Rc}}) \right] - \frac{U}{T_1} \left[(t - T_1) - Rc(1 - e^{-\frac{t - T_1}{Rc}}) \right] =$$

$$\frac{U}{T_1} \left[T_1 - Rc(1 - e^{-\frac{t_1}{Rc}}) \right] e^{-\frac{t - T_1}{Rc}} + U \left[1 - e^{-\frac{t - T_1}{Rc}} \right] = 1_1 e^{-\frac{t - T_1}{Rc}} + U(1 - e^{-\frac{t - T_1}{Rc}})$$

d)pentru $t = T_1 + T_2$, unde se consideră pentru acest caz $T_2 = 2T_1$

$$u_R(T_1 + T_2) = h_1 \cdot e^{-\frac{T_2}{Rc}} = 0.08U = h2$$

$$u_c(T_1 + T_2) = 1_1 e^{-\frac{T_2}{Rc}} + U(1 - e^{-\frac{T_2}{Rc}}) = 0.9U = l2$$

e)pentru $T_1 + T_2 \le t (2T_1 + T_2)$, semnalul de la intrare este compus din trei componente:

$$u_1(t) = u_i(t) - u_{i_2}(t - T_1) - u_{i_3}(t - T_1 - T_2)$$

în urma înlocuitorilor și grupării termenilor se obține răspunsul circuitului RC trece-sus va fi pentru intervalul: $0 \le t < T_1 + T_2 + T_1$

$$u_R(t) = h_2 e^{\frac{-t - T_1 - T_2}{Rc}} - \frac{U}{T_1} Rc(1 - e^{-\frac{t - T_1 - T_2}{Rc}})$$

în urma înlocuitorilor și grupării termenilor se obține răspunsul circuitului RC trece-jos va fi pentru intervalul: $0 \le t < T_1 + T_2 + T_1$

$$u_c(t) = 1_1 e^{-\frac{t-T_1-T_2}{Rc}} + U(1 - e^{-\frac{t-T_1-T_2}{Rc}}) - \frac{U}{T_1} \left[(t - T_1 - T_2) - Rc(1 - e^{-\frac{t-T_1-T_2}{Rc}}) \right]$$

f) pentru $t = 2T_1 + T_2$ se obține

$$u_R(2T_1 + T_2) = -0.6U = h_3$$

$$u_c(2T_1 + T_2) = 0.37U = 1_3$$

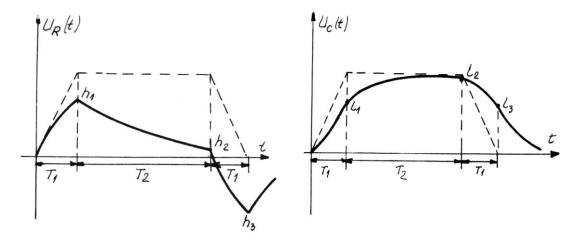

Figura 2.7 Figura 2.8

g) pentru $t \ge 2T_1 + T_2$, semnalul de la intrare este compus din patru componente:

$$u_i(t) = u_{i_1}(t) - u_{i2}(t - T_1) - u_{i3}(t - T_1 - T_2) + u_{i4}(t - 2T_1 - T_2)$$

în urma înlocuitorilor și grupării termenilor se obține răspunsul circuitului RC trece-sus va fi pentru intervalul: $t > T_1 + T_2 + T_1$

$$u_R(t) = h_3 e^{-\frac{t-2T_1-T_2}{Rc}}$$
 semnal ce tinde la 0

în urma înlocuitorilor și grupării termenilor se obține răspunsul circuitului RC trece-jos va fi pentru intervalul: $t > T_1 + T_2 + T_1$

$$u_c(t) = 1_3 e^{\frac{t-2T_1-T_2}{Rc}}$$
 semnal ce tinde la 0

Reprezentarea grafică a răspunsului este dată în figura 2.7 și 2.8.